

Poznámky k připravovanému Metodickému pokynu Ministerstva životního prostředí kterým se stanoví obsah plánů péče o chráněné krajinné oblasti a a postup jejich zpracování, projednání a schvalování

Karel Matějka

IDS, Na Komořsku 2175/2a, 143 00 Praha 4

e-mail matejka@infodatasys.cz

V rámci projektu VaV/610/0303 "Participativní management chráněných území - klíč k minimalizaci konfliktů mezi ochranou biodiversity a socioekonomickým rozvojem místních komunit" jsou vypracovávány následující poznámky ke zmíněnému materiálu, který má být metodikou pro vypracování plánů péče o CHKO.

Celý dokument je koncipován jako osnova, nikoli konkrétní metodika přípravy plánu péče. Z toho je nutno vycházet při jeho hodnocení. Konkrétní dle něj zpracované plány mohou tedy být svým zpracováním výrazně odlišné, přestože budou mít obdobnou strukturu.

Materiál nikde nedeklaruje návaznost na územně plánovací dokumentaci ani na jiné plány, zvláště pak na oblastní plány rozvoje lesa (z nichž - jako z jedné z podkladových materiálů - by měl vycházet) a lesní hospodářské plány (pro jejichž vypracování by měl být určitým podkladem).

Při zpracování plánů péče, které jsou plány týkajícími se poměrně rozsáhlých a heterogenních územních celků, by jedním z velmi důležitých úkolů mělo být vypracování určitých mapových materiálů, lépe řečeno určitých vrstev GIS, případně jejich převzetí, pokud již existují. Mimo kapitoly týkající se příloh není v materiálu o mapových podkladech zmínka a není (ani deklarativně) uvedena návaznost jednotlivých kapitol připravovaného plánu péče na jednotlivé vrstvy GIS. Za základní vrstvy lze považovat

- vymezení CHKO a zonace, maloplošná chráněná území
- lesní pozemky (nejsou totožné se současnou hranicí lesa)
- současná hranice lesa
- mapa lesních typů a z ní odvozené vrstvy (lesní vegetační stupně, soubory lesních typů, stanovištní kategorie), kterou je možné převzít z OPRL
- mapa přirozenosti lesních porostů (její konstrukci by snad bylo možné provést na základě shromážděných dat platných LHP s použitím překryvu s mapou lesních typů)
- vodní plochy a toky
- mapa potenciální vegetace (pokud je vypracovaná)
- vrstevnice
- mapa současného užití země minimálně v kategoriích les, orná půda, trvalé travní porosty, jiné kultury (vinice, chmelnice, ovocné sady, ...), parky, zástavba (s rozlišením průmyslové zástavby), ostatní průmyslové a jiné technogenní plochy, zpevněné komunikace, neobhospodařované plochy, vody
- biotopové mapování získané v rámci projektu NATURA 2000 (v současnosti zřejmě ještě není dostupné, ale s jeho využitím je potřebné počítat)

Dle potřeby a možností by tento seznam měl být rozšířen o další vrstvy. Ne všechny vrstvy by musely být povinné, ale měla by existovat jednotná metodika jejich naplňování.

Co v metodice zřejmě schází (případně není zřejmé, že je obsaženo v určitých kapitolách, kde by to při konkrétním naplňování plánu péče mohlo vypadnout):

- Analýza stavu a možností ekonomického rozvoje krajiny (otázkou je, do jaké míry by tato analýza byla zvládnutelná v rámci přípravy plánu péče).
- Pro území by měly být stanoveny limity zátěže a územního rozvoje (v této oblasti se jedná o určitý překryv s územně-plánovací dokumentací, která však vychází pouze ze zákona č. 50/1976 Sb. ve znění pozdějších předpisů - "Stavební zákon" a nepodchycuje veškerou činnost, pro kterou by limity měly být stanoveny).
- Vytypování konfliktních míst v území - do úrovně mapového podkladu by bylo vhodné vypracovat souhrn lokalit/území, kde se vyskytují (potenciálně moho vyskytovat) určité střety, provést klasifikaci těchto střetů a návrh na jejich řešení.
- Analýza současné zonace by měla být provedena i na základě překryvu vrstvy GIS zonace a dalších vrstev (zvláště mapa užití země, lesnická typologie, potenciální vegetace).

- Vhodné by bylo kvantifikovat lidskou populaci trvale žijící v území a minulý demografický vývoj; pro tento účel by šlo použít dat ze sčítání obyvatelstva od šedesátých let do současnosti prováděný v periodě 10 let, jehož údaje lze verifikovat pro současné hranice obcí; získají se tak důležité údaje o celkovém počtu trvale žijících obyvatel, tak i údaje o vývoji obcí, což může souviset s výskytem a lokalizací potenciálních střetových oblastí.
- Vhodné by snad bylo znát údaje ke kapitole pracovně nazvané "Rozbor kvality života a postoj obyvatelstva k ochraně přírody"; diskuse k této problematice pravděpodobně vůbec neproběhla a nyní mi není zřejmé, za jakých podmínek a jakým způsobem by kapitolu bylo možno doplnit.
- Chybí rozbor a návrh nástrojů pro dosažení navrhovaných cílů (od rozboru toho, jak bylo v minulosti použito/využito zákonných nástrojů přes nástroje ekonomické až po návrhy komunikace s místními zastupitelstvy a obyvatelstvem).

Některé drobnější poznámky:

Rozbory CHKO

- ke kapitole 3.6.1: Diskutabilní je použití Katalogu biotopů. Vhodnější by snad mohlo být použití vegetační klasifikace omezené například na úroveň svazů - podkladem by tak mohl být např. seznam Moravec J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. vydání. - Severočeskou přírodou, Litoměřice.

Plán péče

- ke kapitole 2.1: Skrytý je plán ochrany významných biotopů (nebo si autoři návrhu představují, že tento se skrývá v rámci zonace CHKO, v ochraně ZCHÚ a významných druhů bioty?)

- ke kapitole 2.2: Významnou součástí krajiny jsou rovněž pozemky neobhospodařované, které zde nejsou samostatně zmíněny, přitom mohou být významným zdrojem biodiversity a současně je vhodné nějak regulovat jejich vývoj (např. omezení zarůstání bezlesí, čehož lze docílit např. vhodnými ekonomickými pobídkami pro zavedení limitované pastvy).